

БАЛЬОХА Альона, докторка
філософії, Херсонський державний
університет

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE

Сучасна парадигма освіти створює нову траєкторію підготовки майбутніх учителів початкових класів. Умови сьогодення визначають потребу у фахівцях, які є не лише всебічно компетентними у професійній діяльності, але і суспільних сферах, здатних до самоосвіти та успішної реалізації освітніх потреб з урахуванням їх динамічного розвитку.

Однак, епідеміологічна ситуація в країні та світі з 2020 року, пов'язана з поширенням коронавірусної інфекції, впровадження воєнного стану в Україні, вимагає створення безпечних умов організації освітнього процесу або реалізації освітніх послуг дистанційно. Тому постає питання не лише якості підготовки здобувачів освіти, а й створення відповідних умов, які б безперервно забезпечували освітні запити здобувачів під час фахової підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти [2].

Однією із складових професійної компетентності є природознавча, яка передбачає організацію практико-орієнтованого підходу в організації освітнього процесу. Але питання вимушеного переміщення, відсутності можливості навчатися синхронно, повністю змінюють традиційну методичну діяльність науково-педагогічних працівників. Постає проблема пошуку та залучення відповідного освітньо-цифрового інструментарію, який дозволить забезпечити освітній процес та потреби здобувачів у повному обсязі.

Переосмислення процесу формування природознавчої компетентності майбутніх вчителів початкових класів в сучасних умовах знайшло відображення в роботах Н. Бібік, О. Біди, Н. Борисенко, А. Бродовської, К. Волохатої, М. Галатюк, А. Крамаренко, Ю. Лінник, Л. Нарочної, С. Науменко та ін.

Основним напрямком інноваційного підходу щодо професійного становлення майбутніх учителів початкових класів з урахуванням цифровізації суспільства присвячено дослідження В. Бикова, Е. Карпова, О. Кучая, О. Саган, О. Співаковського, О. Суховірського, В. Чичука та ін.

Враховуючи актуальність проблеми та активні наукові пошуки серед освітян, питання забезпечення якісного освітнього процесу в синхронному, а особливо, в асинхронному форматі залишається малодослідженим.

Розвиток інформаційних технологій у сучасному світі спричинив перегляд традиційних підходів до визначення перспективних форм організації освітнього процесу, де здобувачі часто не мають можливості бути присутніми на Online-заняттях в Zoom. І взагалі, чи є ця програма для організації відеоконференцій універсальним інструментом для досягнення освітніх цілей?

Постійне збільшення обсягів інформаційних даних спонукає до необхідності вдосконалення підготовки здобувачів вищої освіти та формування їх природознавчої компетентності зокрема, в умовах обмеженого доступу до методичної та практичної складової освітнього процесу [4].

У контексті нашої проблематики набувають актуальності одночасно кілька напрямків: реалізація якісної освітньої діяльності здобувачів у процесі формування їх природознавчої компетентності; залучення цифрових інструментів, які дозволяють реалізувати та повністю задовольнити перший напрям, і які є передумовою ще одного, не менш важливого, напряму в сучасних умовах: забезпечення та підтримка мотивації здобувачів під час навчання в дистанційній формі.

Аналіз досліджуваного питання та наш досвід роботи в дистанційному форматі дає підстави стверджувати, що пізнавальний інтерес здобувачів обмежується лише тими матеріалами і завданнями, які є короткими, чіткими і різноплановими, передбачають використання різних пристроїв чи програм, доступні в зручний для них час, стимулюють їх шукати самостійно шляхи вирішення завдання. Тому перед викладачами постає новий виклик: створити відповідні освітні умови за допомогою цифрових інструментів [5].

Ера цифрових технологій має досить широкий спектр можливих інструментів для організації освітнього процесу. Але головним критерієм залишається легкість та швидкість доступу, зручність у використанні [1].

Нашої уваги заслуговують цифрові інструменти Google. Варто зазначити, що обумовлені фактори, з якими стикнулося українське суспільство, сприяло організації Міністерством освіти і науки України за підтримки Google Україна безоплатного навчання в межах програми «Google Digital Tools for Education / Цифрові інструменти Google для освіти». Метою програми є розширення можливостей використання цифрових інструментів для організації дистанційного навчання та підвищення ефективності освітнього процесу. Адже деякі інструменти Google освітяни вже опанували, активно використовують в організації зворотного зв'язку зі здобувачами (Google Клас, Google Meet тощо). Та практика доводить, що можливості цих інструментів в освіті не використовуються в повному обсязі.

Формування природознавчої компетентності здобувачів вищої освіти потребує практико-орієнтованого підходу в організації дистанційного навчання, адже ключовими є не лише опанування теоретичними знаннями, а й формування здатності організовувати дослідницьку діяльність в початковій школі, проводити досліди в процесі пізнання природи тощо [3]. Саме це питання і потребує розширеного вивчення можливостей інструментів Google.

Найбільш поширеним у використанні є Google Клас як інструмент доступу здобувачів до матеріалів та завдань освітніх компонент, організації зворотного зв'язку та здійснення контролю. Однак інструменти Google дозволяють урізноманітнити дистанційний освітній процес, надати йому інтерактивності та зробити більш цікавим в умовах ізоляції та відсутності доступу до будь-яких джерел.

В процесі формування природознавчої компетентності здобувачів, важливими є пізнавальні завдання, які вони виконують для вивчення теоретичного матеріалу та опановують навички складання таких завдань в початковій школі. Інтерактивності та результативності ці завдання набудуть з використанням цифрового інструменту Google Jamboard. Він дозволяє створювати інтерактивну дошку як для роботи здобувачів фронтально, так і для індивідуальних видів завдань. Така робота розширює та «оживлює» можливості подачі теоретичного матеріалу, надає практичним заняттям динамічності, а головне, дозволяє оцінювати рівень оволодіння та розуміння здобувачами поточної теми освітньої компоненти.

Не менш важливими в процесі опанування освітніх компонент природничого спрямування є формування у здобувачів навичок організації та проведення дослідів в початковій школі. В даному питанні методика передбачає практико-орієнтований підхід. Це завдання дозволить вирішити цифровий інструмент Google Meet. Він здатен забезпечити не лише організацію відеоконференції під час лекцій, консультацій, чи запис лекції для асинхронного навчання. Оволодіння навичками роботи та використання усіх можливостей даного сервісу відеозв'язку дозволить лектору/здобувачам демонструвати досліди в реальному часі, проводити спостереження з подальшим аналізом. Це сприятиме не лише якісній трансляції знань, але і дозволить розширити освітні можливості в складних умовах сьогодення.

Інтеграційний підхід у використанні цифрових інструментів Google набуває актуальності не лише з переходом освітнього процесу на дистанційну форму, значимим залишається легкість доступу до ресурсів та здатність використання їх з мінімальними технічними можливостями.

Нами окреслено незначну частину усіх переваг додатків Google та їх значення в організації освітнього процесу та формування природознавчої компетентності майбутніх учителів початкових класів зокрема, що стане предметом наших подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Kuzminskyi AI, Kuchai OV, Bida OA, Chychuk AP, Sigetiyy IP, Kuchai TP. Distance learning in the training of specialists in higher education institutions. Modern information technologies and innovative teaching methods in training: methodology, theory, experience, problems: a collection of scientific papers. 2021(60):50-8. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=EbAQYLcAAAAJ&citation_for_view=EbAQYLcAAAAJ:2vr6o8x5NLkC
2. Борисенко, Н., Гриценко, І., Денисенко, В., Сидоренко, Н.(2020). Формування навичок самоосвітньої діяльності студентів педагогічних факультетів в умовах дистанційної освіти. Social Work and Education, Vol. 7, № 3, С. 325–337. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Fga00r4AAAAJ&citation_for_view=Fga00r4AAAAJ:P5F9QuxV20EC
3. Крамаренко А. М., Комкова О. С., Куленко А. Д. Метод проектів як засіб креативно-пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» : дис. Великобританія, Манчестер, 2021. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=WFqAzjUAAAAJ&citation_for_view=WFqAzjUAAAAJ:1qzjygNMrQYC
4. Крамаренко А. М., Степанюк К. І. Сучасні технології навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей в початковій школі. – 2021. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=WFqAzjUAAAAJ&citation_for_view=WFqAzjUAAAAJ:OU6Ihb5iCvQC
5. Кучай Т. П. Забезпечення якості вищої освіти в європейському освітньому просторі / Т. П. Кучай, О. В. Кучай // *Освітній простір України*. 2019. вип. 16. С. 15-19. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/1049>